

הסיפור ההרמוני, חלק ב' – מעשה וגמול

גמול. רות מצהירה בתחילה "אל אשר תלכי אלך" (א טז). בעז מתייחס למעשה זה כאשר הוא משבח את רות "ותלכי אל עם אשר לא ידעת" (ב יא). הוא גם מתגמל את רות בשורש זה ומבקש ממנה בעדינות: אל תלכי ללקט בשדה אחר (ב ח). בעז משתמש בשורש זה מספר פעמים נוספות, ואומר לרות שעליה ללכת אחרי הקוצרים ויותר מכן, שאם היא תהיה צמאה עליה ללכת ולשתות מכלי המים ששאבו הנערים "והלכת אחריהן ... וצמת והלכת אל הכלים ושתית מאשר ישאבון הנערים" (ב ט).³

הביטוי הבא שבעזרתו רות מביעה את דבקוּתה בנעמי הוא "באשר תליני אליך" (א טז). הצהרה זו של נאמנות חוזרת אל רות כשבעז דואג לה ומגן עליה כאשר היא באה אל הגורן "ליני הלילה" (ג יג). הדרך בה רות מאמצת את העם של נעמי (עמך עמי), באה גם היא לידי ביטוי בדברי השבח של בעז: "ותלכי אל עם אשר לא ידעת" (ב יא). לאחר מכן בעז מאשש שהמטרה של רות הושגה ושהיא קיבלה הכרה והתקבלה אל העם: "כי יודע כל שער עמי כי אשת חיל את" (ג יא).⁴ הרצון של רות לקבל על עצמה את אלוּקיה של נעמי (אלקיק אלקי) זוכה גם הוא לגמול הגון מה' אלוּקי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו (ב יב).

מעשה החסד של רות עם המתים (א ח) עולה רמה נוספת בעזרת השימוש המשולש בשורש זה בדברי הנאמנות שלה לנעמי: "באשר תמותי אמות ושם אקבר כה יעשה ה' לי וכה יסיף כי המות יפריד ביני ובינך" (א יז). האזכור המשולש של מוות בדבריה נראה כמרמז לנאמנות הגמורה לחמותה. בכך שהיא מגדירה את המסירות שלה כקשורה למוות,⁵ רות מרמזת שהנאמנות שלה לנעמי תמשך גם לאחר המוות, חסד דומה לזה שרות עשתה עם בעלה. בעז מתייחס להתנהגות של רות אחרי מות בעלה בדברי ההלל שלו על רות: "הגד הגד לי כל אשר עשית את חמותך אחרי מות אישך..." (ב יא). כאשר בעז דואג לנישואיה של רות הוא מתייחס אליה כ"אשת המת" (ד ה). המטרה העיקרית של תיאור זה היא להסב את תשומת ליבנו לכך שמטרת הנישואים היא לדאוג להקים את שם המת. אך יש לתהות אם תואר זה ניתן לרות מתוך הכרה בהתנהגות יוצאת הדופן שלה כלפי המתים. בסופו של דבר, ההצהרה של בעז כי המטרה המוצהרת של הנישואים של רות היא להקים את שם המת (ד ה, ז) אוצרת גם היא בתוכה רמזים למילותיה של רות (באשר תמותי אמות). נישואים אלו הם במידה רבה שכר עבור החסד של רות שראינו בתחילת הסיפור.

רות מקבלת את הגמול על נדיבות ליבה

הנדיבות הנחושה שרות מגלה כלפי נעמי היא אבן הפינה של הספר. היא מוצעת באופן מפתיע, כמו קרן אור המאירה את הפרק הראשון הטרגי והחשוך. רות מציעה לקורא את התקווה הראשונה שלמגילה יהיה סוף טוב, כפי שאכן קורה.

המילים הרחומות והמעשים הראשונים של רות, מהדהדים לאורך הספר. בעז משבח במפורש את אהבת הזולת של רות בשני מקרים שונים (ב יא; ג י). העלילה מהללת במרומו את ההתנהגות של רות, על ידי כך שמילים מסוימות נארגות ביד אומן לאורך הסיפור, ומזכירות את המעשה הראשון של רות. מסקן במיוחד לראות את הדרך בה המילים משמשות במודע בכדי להדגיש את השכר שרות מקבלת עבור מעשי החסד שלה.¹

ייתכן והרגע בו ניתן להבין את רות לעומק הוא הרגע בו היא דבקה בנעמי (א יז). השורש דב"ק הוא שורש נדיר (במיוחד כאשר הוא מתאר מערכת בין אישית), אך הוא מופיע שוב במגילת רות כאשר בעז אומר לרות לדבוק בנערותו (ב ח),² הצעה שמקבלת את רות אל השדה. המחווה הנדיבה של בעז משקפת מילולית את המעשה הנדיב שרות עשתה לפני כן. בצורה זו המגילה מרמזת לכך, שרות מקבלת שכר הולם עבור המעשים שלה.

מילותיה של רות, המלאות בנאמנות לנעמי, מהדהדות גם הן לאורך המגילה, ואפשר וגם להן ישנן השלכות. רות מתחננת שנעמי לא תפגע בה, ותכריח אותה לעזובה "אל תפגע בי לעזבך" (א טז). הנדיבות של רות מתוגמלת כאשר נעמי מבקשת להגן על רות מפני הפגיעה של הבחורים בשדה ומשתמשת באותו שורש עצמו "ולא יפגעו בך בשדה אחר" (ב כב). בעז משבח את ההחלטה של רות שלא לנטוש את נעמי ("לעזבך") כאשר הוא משתמש באותו שורש בשביל לשבח את רות על כך שהחליטה לנטוש את עברה: "ותעזבי אביך ואמך..." (ב יא). דבריה של רות (והמעשים שלה) מקבלים שכר ראוי, כאשר בעז אומר לקוצרים שלו שעליהם להשיל מן הצבתים בכדי שרות תוכל ללקט בשפע ("ועזבתם ולקטתם") (ב טז). לבסוף, בתגובה להצלחה של רות בלקט, נעמי מתארת את ה' (או אולי את בעז) כזה אשר לא עוזב את חסדו "אשר לא עזב חסדו" (ב ט), והדבר מזכיר לנו את ההתעקשות של רות שלא לנטוש את החסד שלה כלפי נעמי. זו שמסרבת לנטוש היא זו שאיננה ננטשת.

דבריה של רות לאחר מכן, בהם היא מביעה נאמנות לנעמי, מכילים מספר ביטויים שחוזרים על עצמם בהקשר של

3 השימוש בשורש זה יכול גם להיות גמול ליוזמה שרות נוקטת בשביל לעזור לנעמי "אלכה נא השדה" (ב ב).

4 העם מופיע מספר פעמים במהלך פרק ד' (פסוקים ד, ט, יא). בפסוקים אלו העם מברך את רות ומקבל את ההצטרפות שלה לעם.

5 נראה סביר שניסוח זה משקף את המודעות של רות למצב הנואש של נעמי, ולכך שנעמי סבורה שהחזרה שלה לבית לחם תוביל למותה.

1 הוספתי נספח של המקבילות המופיע בסוף השיעור (נספח א)

2 ראה גם רות ב כא, כג, שם השורש מופיע עוד שתי פעמים בהקשר דומה.

של נעמי,¹⁰ הניסיון לעשות דבר טוב לרות מוסבר בקלות במעשיה של רות עצמה. בעז משתמש במילה "היטבת" בכדי לתאר כיצד החסד השני של רות גדול מן הראשון (ג ז). יתרה מכך, רות מתוארת על ידי אנשי העיר כטובה לנעמי מ"שבעה בנים" (ד טו).

המוכנות של רות לקבל עליה את ההוראות של נעמי מקביל לתגובה של בעז לבקשה המפתיעה של רות. רות מקבלת את התוכנית של נעמי מתוך צייתנות, אם כי לא התלהבות, ואומרת "כל אשר תאמרי אעשה" (ג ה). לאחר ההפתעה הראשונית של בעז כאשר הוא נתקל ברות, הוא מרגיע אותה בעדינות בעזרת ביטוי כמעט זהה "כל אשר תאמרי אעשה לך" (ג יא). רות מצייתת להוראות של נעמי לגלות את רגליו של בעז ולשכב למרגלותיו (ג ז, ד ז). הציות הראוי של רות מוביל להבטחה המגוננת והנדיבה של בעז שהיא **תשכב** בבטחה עד הבוקר (ג יא). בדומה לכך, הציות של רות להוראות של נעמי שהיא לא תיוודע לבעז עד אשר הוא יסיים לאכול ולשתות (ג יא), מתאימה לדאגה הכנה של בעז ולהגנה על שמה הטוב של רות "אל יודע כי באה האשה הגר" (ג יד).

ישנם קשיים טקסטואליים מסוימים שניתן לפתור בעזרת מקבילות אלו, ששולבו ביד אומן בעלילה. לאחר שבעז מדד שש שעורים ונותן לרות, הפסוק מידע אותנו כי הוא בא העיר ("ויבא העיר" ג טו), למרות שהיינו מצפים שייאמר שדווקא אות באה אל העיר. הפסוק שלאחר מכן מתחיל מיד עם המילים "**ותבוא** אל חמותה" (ג טז). הטקסט כאן מקוטע במעט, שכן כלל לא נאמר לנו שרות חזרה אל העיר.¹¹ ייתכן שהביטוי הזה נצרך בשביל להדגים את הלהיטות של בעז לקיים את ההתחייבות שלו ללא דיחוי. על בסיס השפע של המקבילות הספרותיות אשר מסבות את תשומת הלב לגמול שרות מקבלת אני סבורה כי מעשה זה של רות נועד לשקף את המעשה של רות בפרק ב'. אחרי שבילתה יום ארוך בשדה של בעז, רות ממחרת חזרה אל נעמי, מתוך דאגה לכך שיהיה לה מזון. הפסוק מתאר את החזרה של רות לנעמי בביטוי שמשמש גם לתיאורו של בעז בפרק ג' "**ותבא העיר**" (ב יח). ייתכן והפסוקים, אשר מדגישים בעקביות את התגמול הראוי שרות מקבלת עבור החסד שהיא עושה לנעמי, מסב את תשומת ליבנו לגמול זה גם כאן. כשם שרות מגיעה לעיר, להוטה לעזור לנעמי, כך בעז מגיע מיד לעיר, להוט לעזור לרות.

אם נניח שהטקסט יוצר הקבלה מודעת, נוכל לענות על בעיה טקסטואלית נוספת. פעמיים במהלך הסיפור רות מתוארת כעושה מעשה עם (או בשביל) בעז כאשר היא בשדה (עשתה עמו, עשיתי עמו, ג ט). אך לא ברור מה בדיוק רות עשתה עבור בעז. תיאור זה נראה מבולבל

בסופו של חשבון, ההחלטה של רות לבוא עם נעמי לבית לחם לא מביאה לתוצאה השלילית הצפויה. רות מסכנת את העתיד שלה ומתעקשת להישאר עם חמותה במקום, להקשיב לנעמי, לקבל את הברכה הנדיבה של נעמי ולחזור לבית לחם. למרות זאת, רות מקבלת בבית לחם את כל הברכות שנעמי בירכה אותה (ואת עורפה) בהן כאשר היא ביקשה מהן לחזור למואב.⁶

- נעמי בירכה את רות "יעש ה' עמכם חסד" (א ח). בסופו של דבר, נעמי מברכת את ה' על כך שהוא קיים את החסד שלו עם החיים (יש להניח שרות נכללת בקטגוריה זו) ועם המתים בבית לחם (ב ט).
- נעמי שולחת את רות חזרה ל"בית אמה" (א ח) ול"בית אישה" במואב (א ט), אך רות נכנסת לבסוף לביתו של בעז, בעלה, בבית לחם (ד יא).
- נעמי שולחת את רות חזרה למואב בשביל שתמצא שם מנוחה בבית בעלה (א ט). אך אחרי שרות מראה את מסירותה לנעמי, נעמי מבקשת מנוחה לרות בבית לחם (ג א).
- הברכה של נעמי כאשר היא משלחת את רות למואב מתחילה במילים "יתן ה'" (א ט). הברכה של אנשי העיר לבעז כאשר רות באה אל ביתו מתחילה במילים "יתן ה'" (ד יא).⁷

מעשי החסד המאוחרים יותר של רות מקבלים גם הם גמול ראוי. דבריה של רות "אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים אחר אשר אמצא חן בעיניו" (ב ב) מביאים לתוצאות חיוביות. רות עצמה מכירה בכך שהשאיפה שלה התקיימה כאשר, למרבה הפתעתה, היא כן מוצאת אדם אשר היא מוצאת חן בעיניו! נדהמת מההצלחה שלה, היא חוזרת פעמיים בפליאה ובתדהמה על הביטוי של מציאת חן, "מדוע מצאתי חן בעיניך?" (ב ז) ו"אמצא חן בעיניך?" (ב יג). הגמול של רות ברור כאשר בעז מצווה על הקוצרים לתת לרות ללקט בכבוד ומשתמש בשורש לק"ט,⁸ אשר רות השתמשה בו מוקדם יותר, ("ותלקט", "אשר לקטה" ב טו-טז).⁹ יתרה מכך, העבודה הקשה של רות בזמן הלקט "מאז הבקר" (ב ז) חוזרת אליה כאשר בעז מגן עליה בעדינות "עד הבקר" ומבטיח שב"בקר" הוא ידאג לכך שהיא תיגאל (ג יג-יד).

התוכנית של נעמי מוצגת כתוכנית שנועדה להטיב עם רות "אשר ייטב לך" (ג א). בעוד שניתן לדון בכוונותיה האמיתיות

6 יצירת טבלה נפרדת למקבילות אלו, ראה נספח ב'.

7 ראה גם ד יב.

8 הקבלה זו אינה משכנעת לבדה. שכן השורש לק"ט הוא שורש מפתח בפרק, והוא מופיע עשר פעמים. למרות זאת, הצגתי הקבלה זו כתימוכין לתמונה הכללית.

9 הנער הניצב על הקוצרים משתמש גם הוא במילה זו כאשר הוא מדבר על רות (ז ט). לא ברור אם אנו אמורים לקבל את דברי הנער כפשוטם. לפי דעתי מטרתו של הנער הוא לזלזל ואולי אף להשמיץ את הזרה ממואב. לענייננו מעניין לציין כי הנער מתאר את רות כיושבת בבית רק מעט (ב ז). אם מדובר בתיאור אמין, נראה שרות מקבלת שכר על העבודה הקשה שלה כאשר היא מקבלת בית (מוזכר חמש פעמים) בסוף המגילה (ד יא-יב).

10 ראה שיעור 21

11 בשביל לפתור את בעיית הטקסט המקוטע, בכמה כתבי יד עבריים הפועל מופיע בלשון נקבה, כך הדבר גם בתרגום הסורי ובעיבוד הלוקיאני של תרגום השבעים. קריאה מחודשת זו מרמזת לכך שהקריאה המקובלת איננה פשוטה, למרות זאת מרבית החוקרים סבורים שהנוסח שלפנינו מכיל קריאה עדיפה וזאת ממגוון נימוקים, ראה Edward F. Campbell Jr., *Ruth* [Anchor Bible, 1975], p. 128

ומהופך; האם לא היה זה בעז שיעשה משהו עבור רות באותו יום בשדה?¹² שאלה זו תקטן אם נבחן את השימוש בשורש עש"ה "יעש ה' עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמד" (א ח). התיאור המעריך של החסד של רות על ידי בעז משתמש באותו פועל ומתאר את כל אשר רות עשתה "עשית" עם חמותה (ב יא). למעשה, עשר ההופעות הראשונות של הפועל מדברות על רות, והרבה מהן מתארות את החסד שלה. שתי ההופעות האחרונות של הפועל מתארות את בעז העושה משהו עבור רות. כאשר רות חוזרת מהלילה שלה בגורן, הטקסט מתייחס למה שבעז עשה לרות (ג טו). הנקודה ברורה: בעז פועל עבור רות בגלל כל מה שרות עשתה עבור אחרים במהלך הסיפור.

לשפע המקבילות והשיקוף בין המילים שתיארתי ישנה מטרה פשוטה. אין מעשה שנוותר ללא גמול במהלך הסיפור ההרמוני הזה. רות מקבלת גמול צודק ומספק עבור ההתנהגות המופתית שלה. בתמורה לכך שרות הייתה נדיבה כלפי נעמי, היא מקבלת נדיבות מבעז. אך המסר המרכזי של רעיון זה רחב בהרבה. המגילה משרתת את תקופת המלוכה, שאמורה להיות תקופה של צדק. בהתאם לכך זהו ספר שבו אין מעשה שנוותר ללא גמול, ספר שבו כל המעשים הטובים מקבלים את השכר שלהם.

טרגדיה ופתרון

ראינו שמגילת רות היא ספר שאיננו מותיר עניינים בלתי פתורים. במהלך סיפור קצר זה כל הפנים של ההתחלה הטראגית באים על פתרונם. המגילה מבהירה זאת בתמציתיות בעזרת שימוש מושכל ביחסי הגומלין הלשוניים בין תיאור הבעיות בפתיחה לבין הסוף הטוב.

הטבלה שבעמוד הבא מדגימה את הדרך בה דמיון בשפה משמש לתיאור הבעיה והפתרון המלא שלה.

מגילת רות: מילות סיכום

במהלך שני השיעורים האחרונים הצגנו את האופי ההרמוני של הספר ואת הדרך בה הרמוניה זו באה לידי ביטוי במבנים הלשוניים שבמגילה. אסיים רעיון זה בנקודה נוספת. כפי שצינתי מספר רב של פעמים, מגילת רות שואפת למלוכה, שהיא המטרה הסופית של הספר. סיפור הרמוני זה מצפה וסולל את הדרך לתקופה הרמונית חדשה של מלוכה. שושלת בית דוד, במצב האידיאלי שלה, נועדה ליצור חברה צודקת שבה כל אחד מקבל את השכר לו הוא ראוי, ומתחים וסכסוכים נמוגים ונפתרים על ידי המלך. סיפור קצר ואידילי זה, על ההתחלה הקשה שבו והסוף המרומם שלו, משמש כהקדמה לבאות של עתיד מבטיח ומלא תקווה, אשר מתחיל עם התנאים ההרמוניים של מגילת רות.

<u>הפירוט</u>	<u>הטרגדיה</u>
<u>לידה של ילד:</u> "ותקח נעמי את הילד" (ד טו)	<u>מות הילד:</u> "ותשאר האשה משני ילדיה ומאישה" (א ה)
<u>לנעמי יש כלה אשר טובה משבעה בנים:</u> "כי כלתך אשר אהבתך ילדתו אשר היא טובה לך משבעה בנים" (ד טו)	<u>לנעמי אין בנים:</u> "העוד לי בנים במעי והיו לכם לאנשים" (א יא)
<u>ילד נולד:</u> "ילד בן לנעמי" (ד יז)	<u>חוסר תקווה מהבאת ילדים לעולם:</u> "כי אמרתי יש לי תקווה גם הייתי הלילה לאיש וגם ילדתי בנים" (א יב)
<u>שיקום השמות של משפחת נעמי בדבריה לנשים:</u> "ויקרא שמו בישראל... ותקראנה לו השכנות... ותקראנה שמו עובד" (ד יד, יז)	<u>נעמי מוותרת על השם שלה בדבריה לנשים:</u> "אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא... למה תקראנה לי נעמי" (א כ-כא)
<u>רות פותרת את הריקנות של נעמי:</u> "כי אמר אלי אל תבואי ריקם אל חמותך" (ג יז)	<u>נעמי ריקה:</u> "אני מלאה הלכתי וריקם השיבני ה'" (א כא)
<u>המצב של נעמי טוב:</u> "כי כלתך אשר אהבתך ילדתו אשר היא טובה לך משבעה בנים" (ד טו)	<u>המצב של נעמי רע:</u> "וש-די הרע לי" (א כא)
<u>נדיבות של ה' כלפי נעמי:</u> "ברוך ה' אשר לא השבית לך גאל היום" (ד יד)	<u>קשיחות של ה' כלפי נעמי:</u> "יצאה בי יד ה'... המר ש-די לי... וש-די הרע לי (א יג, כ-כא)
<u>העם משמשים כעדים במעשה הגאולה של בעז:</u> "עדים אתם היום" (ד ט, י).	<u>ה' מעיד כנגד נעמי:</u> "וה' ענה בי" (א כא)
<u>רות מתקבלת בבית בעלה בבית לחם:</u> "יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה" (ד יא)	<u>רות נשלחת לבית של בעל חדש במואב:</u> "יתן ה' לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה" (א ט)
<u>רות מתקבלת:</u> "ויהי ביתך כבית פרץ... מן הזרע אשר יתן ה' לך מן הנערה הזאת" (ד יב)	<u>רות משולחת:</u> "יתן ה' לכם ומצאן מנוחה אשה בית אישה" (א ט)
<u>רות שייכת לחברה:</u> "ויהי ביתך כבית פרץ... מן הזרע אשר יתן ה' לך מן הנערה הזאת" (ד יב)	<u>רות מקבלת יחס של זרה:</u> "למי הנערה הזאת" (ב ה)
<u>הנפש של נעמי משוקמת:</u> "והיה לך למשיב נפש" (ד טו)	<u>שיבה מרירה ממואב:</u> "וריקם השיבני ¹³ ה'" (א כא)

נספח א': המעשים והשכר של רות:

המעשה של רות:	הגמול של רות:
ורות דבקה בה (א יד)	וכה תדבקין עם נערותי (ב ח) פי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין (ב כא) ותדבק בנערות בעז ללקט (ב כג)
אל תפגעי בי לעזבך (א טז)	ולא יפגעו בך בשדה אחר (ב כב)
אל תפגעי בי לעזבך (א טז) ותעזבי אביך ואמך (ב יא)	של תשלו לה מן הצבתים ועזבתם ולקטה (ב טז) ברוך הוא לה' אשר לא עזב חסדו את החיים ואת המתים (ב כ)
פי אל אשר תלכי אלך (א טז) אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים (ב ב) ותלכי אל עם אשר לא ידעת תמול שלשום (ב יא)	אל תלכי ללקט בשדה אחר (ב ח) והלכת אחריהן... וצמת והלכת אל הפלים (ב ט)
באשר תליני אלין (א טז)	ליני הלילה (ג יג)
עמד עמי (א טז) ותלכי אל עם אשר לא ידעת תמול שלשום (ב יא)	פי יודע כל שער עמי פי אשת חיל את (ג יא) ויאמרו כל העם אשר בשער והזקנים עדים יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה... (ד יא)
וא-להיך א-להי (א טז)	ישלם ה' פעלך ותהי משכרתך שלמה מעם ה' א-להי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו (ב יב)
יעש ה' עמכם חסד כאשר עשיתם עם המתים ועמדי (א ח) באשר תמותי אמות ושם אקבר כה יעשה ה' לי וכה יסיף פי המנות יפריד ביני ובינך (א יז) הגד הגד לי כל אשר עשית את חמותך אחרי מות אישך (ב יא)	ומאת רות המואביה אשת המת <קניתי> קניתי להקים שם המת על נחלתו (ד ה) וגם את רות המואביה אשת מחלון קניתי לי לאשה להקים שם המת על נחלתו ולא יפרת שם המת מעם אחיו (ד י)
ותבוא ותעמד מאז הבקר ועד עתה (ב ז)	והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי חי ה' שכבי עד הבקר. ותשכב <מרגלתו> מרגלותיו עד הבקר (ג יג-יד)
כל אשר תאמרי אלי אעשה (ג ה)	ועתה בתי אל תראי כל אשר תאמרי אעשה לך (ג יא)
ויהי בשכבו וידעת את המקום אשר ישכב שם ובאת וגלית מרגלותיו <ושכבתי> ושכבת והוא יגיד לך את אשר תעשין (ג ד) ותגל מרגלותיו ותשכב (ג ז)	שכבי עד הבקר (ג יג)
אלכה נא השדה ואלקטה בשבלים (ב ב)	גם בין העמרים תלקט ולא תקלימונה. (טז) וגם של תשלו לה מן הצבתים ועזבתם ולקטה ולא תגערו בה (ב טו-טז)
אל תודעי לאיש עד פלתו לאכל ולשתות (ג ג)	ויאמר אל יודע פי באה האשה הגרן (ג יג)

הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך(ג א)	היטבת חסדך האחרון מן הראשון (ג י) אשר היא טובה לך משבעה בנים (ד טו)
וַיָּשָׂא וַתְּבוֹא הָעִיר (ב יח)	וַיָּשֶׂת עָלֶיהָ וַיָּבֵא הָעִיר (ג טו)
וַתִּגְדַּל לָהּ אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה לָהּ הָאִישׁ (ג טז)	יַעַשׂ ה' עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עִם הַמֵּתִים וְעַמְדִי (א ח) הַגִּד הַגִּד לִי כָּל אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֵת חֲמוֹתְךָ (ב יא) אֵיפֹה לְקַטֵּת הַיּוֹם וְאָנֹה עָשִׂיתָ? הִי מִכִּירְךָ בְּרוּךְ וַתִּגְדַּל לְחַמּוֹתָהּ אֵת אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עִמּוֹ וַתֹּאמֶר שָׁם הָאִישׁ אֲשֶׁר עָשִׂיתִי עִמּוֹ הַיּוֹם בְּעַזְבִּי(ב יט)

נספח ב': רות מקבלת את הברכה של נעמי:

רות מקבלת את הברכה בבית לחם:	נעמי מברכת את היציאה של רות למואב:
בְּרוּךְ הוּא לַה' אֲשֶׁר לֹא עָזַב חֶסְדּוֹ (ב כ)	לְכֹנֶה שְׁבֹנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּה <יעשה> יַעַשׂ ה' עִמָּכֶם חֶסֶד (א ח)
יִתֵּן ה' אֵת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֵל בֵּיתְךָ כְּרַחֵל וּכְלָאָה אֲשֶׁר בָּנוּ שְׂתֵיָהֶם אֵת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעָשָׂה חֵיל בְּאַפְרָתָה וּקְרָא שֵׁם בְּבֵית לָחֶם. (יב) וַיְהִי בֵּיתְךָ כְּבֵית פְּרָץ (ד יא-יב)	לְכֹנֶה שְׁבֹנָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּה <יעשה> יַעַשׂ ה' עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם עִם הַמֵּתִים וְעַמְדִי. (ט) יִתֵּן ה' לָכֶם וּמִצָּאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִשָּׁה (א ח-ט)
בְּתִי הֲלֹא אֲבַקֵּשׁ לָךְ מְנוּחָה אֲשֶׁר יִיטֵב לָךְ (ג א)	יִתֵּן ה' לָכֶם וּמִצָּאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִשָּׁה (א ט)
יִתֵּן ה' אֵת הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֵל בֵּיתְךָ (ד יא)	יִתֵּן ה' לָכֶם וּמִצָּאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִשָּׁה (א ט)

סדרת שיעורים זאת מוקדשת לזכרה של אמי מורתי, נעמי רות ז"ל בת אהרן שמחה הי"ו, אישה שהתאפיינה במסירותה הבלתי-מתערערת של נעמי למשפחה, וחוסר אנוכיותה ונדיבותה יוצאי הדופן של רות.

אשמח לקבל שאלות והערות: yaelziegler@gmail.com

-
- כל הזכויות שמורות לישיבת הר עציון ולד"ר יעל ציגלר, תשע"ג
- עורך: ישי גלזנר
-
- בית המדרש הוירטואלי שלידי ישיבת הר עציון
- האתר בעברית: <http://www.vbm-torah.org/vbm>
- האתר באנגלית: <http://www.vbm-torah.org>
-
- משרדי בית המדרש הוירטואלי: 02-9937300 שלוחה 5
- דוא"ל: YHE@etzion.org.il
-